

Gunilla och Rasmus svarar

I den här spalten kommer vi, Gunilla och Rasmus, att ta upp frågor som kan beröra både adopterade och adoptivfamiljer. Ofta finns det inte ett universellt svar - utan snarast handlar det om vad som kan vara mer eller mindre rätt för den enskilda personen eller familjen. Från våra olika perspektiv kommer vi i fortsättningen att ta upp olika tankar kring adoption. Du är välkommen att själva komma med frågor till den här spalten.

Gunilla: Inte sällan hör främst adoptivföräldrar av sig till mig med frågan om och när det är lämpligt med återresa eller söka rötter för deras barn men även hur de kan stödja.

Ofta brukar jag ställa motfrågan – för vems skull och vad är syftet? Det är viktigt att syftet är tydligt. Är det för att besöka födelselandet eller finns även en tanke om att söka rötter och få fram mer om barnets bakgrund? Ingetdera behöver vara ”fel” men det är viktigt att vara tydlig med vems behov som styr. Min erfarenhet är att det inte alltför sällan är adoptivföräldrarna själva som initialt har behov av att göra en återresa. Men det är inte samma sak som att barnet har behov av detta. Många föräldrar är måna om att tydliggöra för barnet att de ska vara stolta över sitt ursprung och vill därmed bara väl med att aktivt bidra till en återresa eller söka rötter. Var sak har sin tid! Det kan vara viktigt när i tiden det i så fall sker men även att föräldrar ser till att det finns gott om tid när de kommer hem att ta hand om både sina egna och barnets intryck. Att söka rötter och återresor kan även vara ett behov som enbart adoptivföräldrarna har då även de har behov av att skapa begriplighet kring barnets bakgrund eller helt enkelt bara för att barnets födelseland är en viktig del även i deras liv. Det i sig kan skapa ett dilemma mellan föräldrarnas behov och barnets vilja. Ofta brukar återresor i sig vara mindre ”dramatiska” ju yngre barnet är då det mest är en spännande resa som familjen upplever tillsammans. Mindre lämpligt kan det vara om barnet är

inne i en period psykisk ohälsa, att det är rörigt i familjen eller liknande och där återresa eller söka rötter inte primärt är bäst men kan vara det i ett senare skede. Som förälder bör man vara varsam och uppmärksam på om barnet/vuxne adopterade själv vill eller inte och stödja efter bästa förmåga dennes beslut. Men det kan vara tufft som förälder att ”stå vid sidan av” och själv inte kunna få stödja barnet i dennes process eller att som förälder själv stå tillbaka för sina egna behov och längtan till återresa. Att föräldrar själva gör en återresa utan barn behöver inte alls vara fel – men det är bra om barnet får möjlighet till att ge sina tankar kring det hela. Likväl som det krävs generositet från föräldrarnas sida om barnet senare i livet inte vill ha med sina adoptivföräldrar på sin återresa eller i sitt röttersökande. Allt återkommer dit där det startade – att varje barn har rätt att förfoga över sin egen historia och sitt ursprung.

Rasmus: Jag tror att alla vi som är adopterade har det gemensamma att vi någon gång i livet undrar vems ens biologiska föräldrar är och varför man blev adopterad. Men kring tillbakaresor finns det en delad åsikt. För vissa adopterade är det en självklarhet att man vill resa tillbaka till sitt ursprungsland medan andra inte alls känner behov av det. I det här fallet finns inga rätt eller fel. Vi är alla olika individer med olika minnen, bakgrunder, tankar. Det gör att tillbakaresor verkligen skiljer sig från person

till person. Därför tycker jag att det är så viktigt att adoptivföräldrar försöker förstå och kunna sätta sig in i barnets känslor och tankar utan att jämföra sina barn med andra adopterade. För även om vi har gemensamt att vi alla blivit lämnade och fått nya hem så är vi unika individer. Finns det lägen när det är mer eller mindre lämpligt att göra återresa? Det är beroende på den adopterade själv. Det kan vara en jobbig process som adopterad att komma fram till vad man vill och hur det bearbetas är en process som är olika för varje individ. Det viktigaste är att låta barnet få den tid den behöver utan att känna press från sina adoptivföräldrar. Jag tror det finns adoptivföräldrar som pushar barnet att åka tillbaka till sitt ursprungsland eller söka rötter. Det är ju fint att dom vill stödja och hjälpa till. Men man måste som adoptivförälder sätta sig in i att det kan vara känsligt och jobbigt att försöka hitta sina biologiska föräldrar. Det kan som adopterad vara jobbigt att inse att dom man vuxit upp med och kallat för mamma och pappa har ”ersatt” ens biologiska föräldrar. Och tänk dig in i om adoptivföräldrarna lägger ner tid, jobb och bygger upp en massa förväntningar på att man ska hitta sina biologiska föräldrar. Och så finns de inte. Lever inte. Hur skulle de hantera det? Men om man säger nej till återresa eller söka rötter så behöver ju inte det betyda att man aldrig vill söka efter sina biologiska föräldrar eller besöka ursprungslandet. Det är bara en lång process för en del och som måste respekteras. Man får helt enkelt vänta och se!

Gunilla Cederholm Wilhelmsson, verksam som leg psykoterapeut och familjeterapeut vid Lainio Centret och sedan många år är specialiserad på adoptionsspecifika frågeställningar, barn med special needs och arbetar med stöd till adoptivfamiljer och adopterade.

Rasmus Cederholm, adopterad, 19 år och studerande.

Du når Gunilla och Rasmus via mail: adoption.familj@telia.com